

BIJLAGE: LITERAIRE TERMEN

Volgende termen moet je begrijpen en kunnen gebruiken. Ze helpen je om literaire teksten te analyseren en interpreteren en om je leeservaring en waardering te verwoorden.

ALGEMEEN

literatuur vs. lectuur: primaire literatuur, secundaire literatuur, triviaalliteratuur, pulp

proza, poëzie
epiek, lyriek, dramatiek

fictie, non-fictie

humor: ironie, parodie, persiflage, sarcasme, cynisme, satire, absurdisme

STIJL EN STIJLFIGUREN

anafoor, analogie

woordspeling

antithese, parentheses

cliché, topos

asyndeton, polysyndeton

ellips

beeldspraak: allegorie, animalisering, antropomorfisme, associatie, metafoor, personificatie, verdinglijking, synesthesie, vergelijking, metoniem of metonymie (geheel voor een deel, deel voor het geheel, maker-gemaakte, plaats-product, inhoud-houder, enkelvoud voor meervoud, oorzaak-gevolg)

hyperbool, litotes, understatement

klanknabootsing of onomatopoeie

oxymoron, paradox of schijnbare tegenstelling

paralellisme, chiasme

retorische vraag

STIJLPERIODES / STROMINGEN

middeleeuwen

de Negentigers: expressionisme, symbolisme

late middeleeuwen: de rederijkers

neoclassicisme en neoromantiek, neorealisme

renaissance

avant-garde en modernisme, magisch realisme, Nieuwe Zakelijkheid

classicisme en barok

Interbellum: dadaïsme, surrealisme, vitalisme

verlichting

Moderne letterkunde vanaf 1945

romantiek

absurdisme, existentialisme

realisme

De Vijftigers

Moderne letterkunde (1880 – 1945)

Postmodernisme

de Tachtigers: impressionisme en naturalisme, l'art pour l'art

Generatie Nix

PROZA

literaire subgenres: epos, mythe, sage, stadssage of broodjeaapverhaal, legende, Marialegende, hagiografie of heiligenleven, volkssprookje, cultuursprookje, fabel, dierenepiek, dierenfabel, parabel, aforisme, anekdote, column, essay, kortverhaal, novelle, roman, allegorie, raamvertelling

romangenres: autobiografische roman, historische roman, ridderroman, Karelepiek, Arthurroman, graalroman, Keltische roman, adolescentenroman, Bildungsroman, gothic novel, heimatliteratuur of streekliteratuur, klassieke roman, psychologische roman, chicklit, ladlit, sciencefiction, fantasy, strip, sleutelroman, striproman, tendensroman, thriller, utopische roman, dystopische roman, whodunit/ detectiveroman, zedenroman

VERHAALKENMERKEN

personage: held(in), antiheld, protagonist, antagonist, vlak/rond personage – flat/round character, type

tijd: chronologische volgorde, flashback, flashforward, verteltempo (vertelde tijd, verteltijd, vertraging, versnelling, gelijktijdigheid, synchronie)

ruimte: setting, symbolische ruimte, Natureingang

opbouw, structuur: in medias res, ab ovo, plot, cliffhanger, open/gesloten einde, pointe, climax, cyclische structuur

thema, motto, motief, leidmotief of Leitmotiv, symbool

spanning, suspense: avontuurlijk, emotioneel, literair

vertelperspectief: (belevende/vertellende) ik-verteller, personele verteller, auctoriële verteller, meervoudig perspectief

monologue intérieur/stream of consciousness

epische concentratie

intertekstualiteit

mal du siècle, spleen, Weltschmerz

tijdsgeest, Zeitgeist

PÖEZIE

dichtvormen: acrostichon, ballade, chanson de geste, dierendicht, elegie, haiku, heldendicht of epos, hymne, limerick, minnelied, ode, palindroom, pastorale, ref(e)rein, rondeel, sonnet

typografische poëzie, parlandopoëzie, visuele poëzie

strofe: kwatrijn, terzet of terzine, distichon, octaaf of octet, sextet

vers: metrum, heffing, heffingsvers, alexandrijn, versmaat, versvoet (dactylus, jambe, trochee), vrij vers, cesuur

rijm: mannelijk of staand rijm, vrouwelijk of slepend rijm, glijdend rijm, alliteratie of stafrijm, volrijm, halfrijm (assonantie of klinkerrijm), gebroken rijm, identiek rijm, eindrijm, voorrijm, gepaard rijm, gekruist rijm, omarmend rijm, verspringend rijm

enjambement

rijmschema

envoi, stock of stok, volta/wending

lyrisch subject, semantisch veld

DRAMATIEK

dramatische vormen: abel spel, (klassiek) drama, klucht, komedie of blijspel, mirakelspel, moraliteit, mysteriespel, tragedie, komedie, tragikomedie, absurd theater, episch theater

regieaanwijzingen

theatertekens: kostumering, fysionomie, gestiek, mimiek, proxemiek, ruimtegestiek, decor, ruimte, belichting, rekvisieten, geluid, muziek, verbale tekens, paraverbale tekens

monoloog, dialoog, polyloog